

Overordnet utdanningsplan Helse Førde -Øre-nese-halssykdommer 2024

Revidert 20.03.2024

*Utdanningsvirksomheten skal sørge for at utdanningen av legespesialister skjer innen faglige forsvarlige rammer og på en måte som sikrer tilstrekkelig kvalitet og gjennomstrømning i utdanningsløpet. Det skal lages en **overordnet utdanningsplan** for den enkelte spesialitet som angir hvordan virksomheten vil sikre at leger i spesialisering kan oppnå læringsmålene. Formålet med den overordna utdanningsplanen for hver av spesialitetene er å beskrive oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert spesialiserings- /suppleringsstjeneste. Forskriften stiller tydelige krav til hva utdanningsplanen skal inneholde.*

Spesialitet: Øre-nese-halssykdommer

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Helse Førde (HF) drifter den offentlige spesialisthelsetjenesten for ca. 110 000 innbyggere i tidligere Sogn og Fjordane fylke, nå en del av Vestland fylke.

Helse Førde har sykehus i Førde, Lærdal og på Nordfjordeid. Det er ca. 2500 ansatte i Helse Førde.

Om avdelingen

ØNH-avdelingen er organisert under Kirurgisk klinikk og tilbyr spesialistutdanning av leger i øre-nese-halsfaget.

Avdelingen er lokalisert ved Førde Sentralsjukehus i Førde.

Avdelingen er ledet av en avdelingssjef (Karianne Strønen, overlege) og seksjonsleder i poliklinikken er Karin Refvik (sykepleier).

Avdelingen tilbyr utdanning innenfor de fleste læringsmål til spesialiteten.

Resterende kan oppnås ved Haukeland Universitetssykehus, HUS, som Helse Førde har rotasjonsavtale med.

Godkjent for 3,5 år tellende tjeneste i ØNH-spesialiteten.

Avdelingen har 5 faste overleger og 4 LIS-stillinger.

En av LIS-stillingene er for øyeblikket en ALIS-stilling, dette kan variere.

Overlegene går i 5-delt vaktturnus, kun bakvakter. Dette er døgnvakter/ hjemmevakter.

LIS-legene har 4- delt vaktturnus, døgnvakter/hjemmevakter med 1 time tilstedevakt og utrykning ved behov.

Ingen spesielle rotasjonsordninger, da liten avdeling.

LIS-legene deltar i alle funksjoner som operasjoner på SOP, småkirurgi, hørselsentral, poliklinikk, vakt, visittgang osv.

Allmennlegene har hatt betydelig mindre tid på SOP enn de som er i spesialiseringsløp.

Avdelingen har nært samarbeid med kjevekirurg, som disponerer sengeplass i klinikken. I tillegg er det nært samarbeid med Hudavdelingen i forbindelse med kirurgisk behandling av hudtumores og plastikkirurg ved Kirurgisk avdeling. En samarbeider også med Medisinsk avdeling med utredning av søvnpasienter og tilpassing av CPAP/BiPAP, samt spirometri.. Det er også samarbeid med Nevrologisk avdeling i forbindelse med utredning av svimle pasienter og Barneavdelingen når det gjelder små barn med mer komplekse problemstillinger som innbefatter ØNH.

ØNH har sengeplasser ved Kirurgisk sengepost og Kreftavdelingen (voksne pasienter) og ved Barneavdelingen. I tillegg benytter en Pasienthotellet ved sykehuset. ØNH-poliklinikken holder til i lokalteter sammen med Hørselsentralen. Denne har 7 ansatte audiografer. Kjevekirurgisk poliklinikk er lokalisert i samme gang. Hudpoliklinikken to etasjer over (kort vei) Barnepoliklinikken er like over gangen.

Om utdanningsløpet

Tjenesten gjennomføres ved ØNH-avdelingen i Førde, og sammen med de obligatoriske kursene oppnås de fleste av læringsmålene her.

I tillegg kan enkelte læringsmål oppnås ved hospitering ved endokrinkirurgisk seksjon ved Kirurgisk avdeling (thyroideaoperasjoner), Anestesiavdelingen (intuberinger), samt ved Medisinsk poliklinikk (fleksible bronkoskopier/gastroskopier).

I all hovedsak dekkes alle fagets disipliner, med unntak av kreftbehandling, en del ansiktstraumatologi og enkelte sentraliserte funksjoner, hos oss.

De læringsmål som ikke oppnås i Førde, oppnås ved HUS, som HF har avtale med.

Et vanlig utdanningsløp hos oss innebærer minst 3,5 års tjeneste ved Førde Sentralsjukehus etterfulgt av ca1,5 års tjeneste ved HUS.

Introduksjon av nye LIS

Nye LIS får ved ansettelse tildelt en overlege som veileder, som som oftest følger en gjennom hele utdanningsløpet.

Avhengig av kompetansenivå ved oppstart vil nye LIS få introduksjon i hvordan avdelingen fungerer og hva som er av forventning.

I introduksjonsperioden gis opplæring i nødvendige pasientadministrative systemer og avdelingens daglige rutiner og prosedyrer.

Det foreligger et introduksjonsprogram.

De første 2 ukene vil nye LIS følge overlege eller annen LIS i poliklinikken og ved visitt før hen etter hvert får egne, selvstendige oppgaver.

En begynner med selvstendig vakt med tett oppfølging av bakvakt første uke.

Det avholdes en første veiledersamtale med bla etterfølgende utarbeidelse av en egen individuell gjennomføringsplan ila 2-3 uker etter ansettelsen.

Supervisjon, veiledning og faglig utvikling

Supervisjon og oppfølging av LIS er sentralt i alt arbeid ved avdelingen.

Den daglige supervisjonen foregår ved at ved morgenmøte/previsitt er alle overleger og LIS samlet og en går gjennom vekten som har vært, aktuelle innlagte pasienter drøftes og en går gjennom tilsyn og hva som er viktig å vektlegge ved disse undersøkelsene.

En ser også over poliklinikklistene til de enkelte utdanningskandidater, og ved utfordrende pasienter legges en plan for hva som bør gjøres.

Det er også tid til å drøfte andre utfordrende kasus og be om råd.

Avdelingen tilstreber en kultur for lav terskel for rådførsel med hverandre.

Også daglig supervisjon i tilknytning til kirurgiske inngrep ved teoretisk forberedelse, først assistanse og siden som hovedoperatør under supervisjon, og gjennomgang av inngrepet etterpå.

Det blir avholdt røntgenmøte en gang per uke sammen med en svært erfaren radiolog, og her drøftes også pasienter og ev. videre røntgenundersøkelser.

Det er satt av 40 minutter i arbeidsplanen per mnd. til **individuell veiledningssamtale** med veileder. Veileder gir faglige råd og er et bindeledd mellom teori og praksis.

Innholdet i veiledningen er:

- Hvordan følges utdanningsplanen, progresjon og godkjenninger i kompetansemodulen.
- Hvordan oppleves de daglige utfordringene.
- Oppnås praktiske ferdigheter?
- Hvordan benyttes fordypning og opplæring ved siden av klinisk virksomhet?
- Hvordan er samarbeidet med kollegaer?
- Hvordan opplever legen balansen mellom arbeid og privatliv?
- Støtte i vanskelige situasjoner
- Evt. Annet

LIS skal skrive et lite referat fra disse møtene i Kompetanseportalen som skal godkjennes av veileder.

Overlegene/ veilederne arbeider tett sammen, vi har regelmessige **Evalueringskollegium**, 4 x per år. og om det skulle være tvil om egnethet for kandidatene vil dette bli tatt opp med avd.sjef.

Det er også startet opp med Rettledningsgrupper ved HF.

Dette er grupper med 8-10 LIS fra forskjellige avdelinger og 2 overleger, 6 x per år, varighet 2 timer. Tema hentes fra Felles kompetansemodul.

LIS har avsatt 4 timer til fordypning per uke på arbeidsplanen. Det er et godt innarbeidet system for at LIS får ta igjen tapt fordypningstid.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

LIS skal sammen med sin veileder vurdere den faglige progresjonen jevnlig, da oftest i

forbindelse med de månedlige veiledersamtalene.

Det er leder som har det overordnede ansvar for at læringsmål vurderes og godkjennes, dette er ved ØNH delegert til tildelt veileder.

Oppnådde læringsmål skal dokumenteres i Kompetanseportalen og signeres av veileder evt. avd. sjef.

- Gjennomførte obligatoriske kurs med bestått kursprøve vil bli registrert i Kompetansportalen.
- Teoretiske læringsmål skal registreres ved egenvurdering enten ved internundervisning eller selvstudie.
- Ved gjennomført læringsmål knyttet til prosedyrelister skal LIS registrere disse i Kompetanseportalen og godkjennes av veileder.

Det er LIS sammen med veileder som skal sørge for den progresjonen som er nødvendig for å kunne søke om godkjenning ved slutten av utdanningsperioden

Teoretisk undervisning

Det er krav til 70 timers internundervisning i året.

Dette utgjør ca 90 minutter teoretisk undervisning per uke, dette er delt opp i

- Torsdager, nasjonal nettundervisning, 45min/uke, i samarbeid med alle ØNH avdelinger i Norge
- Tirsdager, regional nettundervisning, 35 min annenhver uke sammen med HUS, Haugesund, og SUS.
- Lokal undervisning 35 min annenhver uke
- Kasuistikkgjennomgang eller artikkelreferat ca. 10- 15 min hver mandag av helgens vakthavende

Utdanningskandidaten deltar her aktivt, og tar sin del av undervisningen. Det er ikke annen planlagt aktivitet i tiden avsatt til undervisning. En prøver her å ta for seg sentrale temaer innen faget, i tråd med målbeskrivelsen for spesialiteten. En vil fortrinnsvis konsentrere seg om et tema om gangen, f.eks. rhinologi, otologi, laryngologi osv.

Ved den regionale undervisningen følges et læreverk kapittel for kapittel.

Vi har også noen ganger eksterne forelesere.

Forberedelse til internundervisningen skjer fortrinnsvis i fordypningstiden.

Annenhver fredag er det felles undervisning/ foredrag i 45 minutter for alle leger og sykepleiere ved sykehuset i Store auditorium, og det er forventet at alle går på dette. ØNH- avdelingen bidrar med foredrag her ca. 1 x årlig

I tillegg har vi Fagdag to dager årlig, med 4-6 timers teoretisk og praktisk undervisning.

Avdelingen legger til rette for at LIS skal gis permisjon til alle nasjonale kurs obligatoriske for spesialiteten, ca 2 per år.

Felles kompetansemål (FKM)

Felles kompetansemål er læringsmål som skal oppnås i alle spesialiteter. Dette består av 74 læringsmål. Av disse 74 læringsmålene er 24 lagt til del 2/3 av spesialistløpene.

Størstedelen av læringsmålene kan oppnås gjennom klinisk praksis, dette gjelder også etisk refleksjon som må utvikles gjennom erfaringsdeling knyttet til pasientkasus og hendelser i den kliniske hverdag.

I tillegg til det som oppnås i klinisk praksis er det i Helse Vest lagt opp til et **2 dagers regionalt basiskurs** i FKM.

Kurset dekker læringsmål (LM) innen fire av temaene i FKM:

- «Etikk», (LM 1 - 4)
- «Kvalitet og pasientsikkerhet» (LM 41, 42 og 43),
- «Lovverk» (LM 46 og 47)
- «Systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse» (LM 70, 71, 72, 73 og 74).

Formålet til Regionalt basiskurs i FKM er å sette i gang *bevisstgjøring* hos LIS i forhold til etikk, kvalitet- og pasientsikkerhet, ansvar, lovverk og ulike former for ledelse. Det fungerer som et *supplement* til Administrasjons- og ledelseskurset. Kurset skal også fungere som en *forberedelse* til **forbedringsprosjektet** som også er en felles læringsaktivitet for alle LIS i Helse Vest. Kurset skal også gi en basis for videre håndtering av etiske problemstillinger i klinisk arbeid.

Det anbefales at dette kurset påbegynnes forholdsvis tidlig i utdanningsløpet f.eks. etter 12 - 18 måneder.

Det anbefales at Regionalt basiskurs i FKM gjennomføres *før* forbedringsprosjektet

Forbedringsprosjektet intensjon er å forberede for å «*Kunne anvende forbedringskunnskap til å forbedre klinisk praksis, pasientforløp og/eller administrative arbeidsprosesser på egen arbeidsplass*

I Helse Vest er det bestemt at forbedringsprosjektet må ivareta ett eller flere av læringsmålene (LM) innenfor tre av temaene i FKM:

- Kvalitets- og pasientsikkerhet (LM 41, 42 og 43),
- Kunnskapshåndtering (LM 32, 34) o
- Lovverk (LM 46).
- Det kan også vurderes om forbedringsprosjektet kan bidra til å oppfylle flere LM, som for eksempel LM 04, 13, 72 og 74.

Hensikten med forbedringsarbeidet vil være at kandidatene trekker kunnskap fra *Regionalt basiskurs i FKM* videre til konkret kvalitets- og forbedringsarbeid i klinisk/praktisk hverdag..

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Utdanningsutvalget består av utdanningsansvarlig overlege, Avdelingssjef og en representant for LIS.

Leder er utdanningsansvarlig overlege, for tiden overlege Mari Furnes.

Det tilstrebes møter minimum 4 ganger i året, men det er også rom for uformelle møter, samt diskusjoner av relevante problemstillinger med alle leger tilstede.

Leder for utdanningsutvalget har ansvar for at møter blir avholdt. Det blir satt av tid på

arbeidsplanen for dette.

Overordnet utdanningsplan har blitt revidert en gang per år av utdanningsansvarlig overlege. Utdanningsansvarlig overlege skal tilstrebe at utdanningsplanen følges opp, og at forholdene ligger til rette for at LIS kan oppnå læringsmålene innad på læringsarenaen.

Utdanningsansvarlig overlege er også ansvarlig for organisering av internundervisningen.

Hun skal også samarbeide med leder om å legge til rette for evalueringsskollegium/overlegemøter der underveis og sluttevaluering av de enkelte kandidater gjøres.

Forskning

Avdelingen har siden 2008 deltatt i European Sleep Apnoe Database med totalt nærmere 20 000 pasienter. Avdelingen, ved overlege Kvamme har vært medforfatter på flere publiserte vitenskapelige artikler.

Medvirkende til pågående forskningsprosjekt ved HUS om Hyperbar O2 behandling ved sudden deafness, en multisenter nasjonal randomisert studie.

EILO-prosjekt på HUS, rekruttere pasienter og deltar på regelmessige møter om progresjon på studien.

Utover dette pågår ingen aktiv forskning på avdeling i øyeblikket, men en vil legge til rette for dette om noen ønsker å starte.

Individuell utdanningsplan/gjennomføringsplan

Ved tilsetning blir det utarbeidet en individuell utdanningsplan/gjennomføringsplan for LIS som viser hva LIS skal gjennomføre (læringsmål, læringsaktiviteter og læringsarenaer), basert på hvor i utdanningsløpet LIS starter.

Denne skal utarbeides sammen med tildelt veileder og evt. utdanningsansvarlig overlege innen 2-3 uker etter ansettelse.

Planen skal godkjennes av leder.

Simulering og ferdighetstrening

For at LIS skal være best mulig rustet til å kunne utføre kirurgiske og medisinske prosedyrer, vil deltagelse på sykehusets ferdighetssenter bli stadig viktigere.

Helse Førde har opprettet et SIM-senter i 2020 til bruk for alle avdelinger.

I tillegg vil en i samarbeid med Patologisk avdeling kunne øve på enkelte prosedyrer, som f.eks. skopier og trakeotomier, utboring av tinningbein mm på kadavre.

Tillitsvalgte

ØNH-avdelingen har ingen egen tillitsvalgt.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdannelsen ta kontakt med avdelingssjef eller utdanningsansvarlig overlege

